ڕێبەری جێبەجێکردنی پێواژۆی بۆلۆنیا لە زانکۆکانی هەرێمی کوردستان

لەبەر ڕۆشنایی مادەی دووەم بڕگەی (دوو) لە یاسای ژمارە (10)ی ساڵی 2008 (یاسای وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی) ، هەروەها لە پێناو بەرژەوەندی گشتی و لەبەر ڕۆشنایی ڕاسپاردەکانی یەکەمین کۆنفرانسی (بۆلۆنیا پرۆسێس) لە هەرێمی کوردستان و گفتوگۆکانی لێژنەی زانستی کۆنفرانس بە بەشداری نوێنەرانی سەرجەم زانکۆکانی کوردستان ئەم ڕێبەرە دارێژرا .

بەشی یەکەم
پێناسەکان

مادەی یەکەم: ئەو زاراوانەی ڕێکارەدا بەکارهاتوون ماناکانیان بەم شێوازەی لای خوارەوەیە:

1. وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی : ئاماژەیە بە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی حکومەتی هەرێمی کوردستان - عێراق.
2. قوتابی/خوێندکار (Student): ئاماژە بەو قوتابی/خوێندکارە ی کە خۆی لە پڕۆگرامێکی خوێندن لە زانکۆدا تۆمار کردبێت.
3. یەکەی خوێندن (کرێدیت) ((European Credit Transfer System (ECTS):
ئاماژەیە بە ئامرازێک بۆ کۆکردنەوە و گواستنەوەی یەکەکانی خوێندن لەسەر بنەمای کاتەکانی خوێندنی وانە و کۆشش و ئاکامەکانی پڕۆسەی خوێندن دیاری دەکرێت.
4. ئاکامەکانی فێربوون (Learning Outcomes): بریتییە لە کۆی ئەو زانیاریی و تێگەیشتن و کارامەییانەی کە قوتابی/خوێندکار لە پاش تەواوکردنی پڕۆسەیەکی خوێندن بە سەرکەوتوویی بەدەستیان دەهێنێت.
5. هەڵسەنگاندن (Assessment): بریتییە لە کۆمەڵێک شێواز و میتۆدی جۆراوجۆر وەک تاقیکردنەوەی نوسراو ز ، زارەکی ، پڕۆژە، توانا و کارامەیی، پڕێزنتەیشن (سێمینار) .....هتد، کە بەکار دێن بە مەبەستی هەڵسەنگاندنی ئاستی بەرەوپێشچوونی قوتابیان/خوێندکاران و دڵنیایی دەدەن دەربارەی بەدەستهێنانی ئاکامەکانی فێربوونی بابەتێکی دیاریکراو.
6. هەوڵ (Attempt): ئاماژە یە بە ئە و تاقیکردنە وانە ی کۆتایی وەرز کە قوتابی/خوێندکار دووبارە ی دە کاتە وە.
7. مۆدیول (Module): ئاماژە بە هەر وانەیەك دەکات، کە کۆدێك و ژمارەیێکی کرێدیتی بۆی تەرخانکراوە لە ناو پڕۆگرامێکی ئەکادیمیدا.
8. پاشگەزبوونەوە لە مۆدیوول (Module Withdrawal): ئاماژە بە پاشگەزبوونەوەی قوتابی/خوێندکار لە هەر مۆدیوولێك دەکات.

9. ئاڵوگۆڕکردنی مۆدیوول (Module Replacement): ئاماژەیە بەو مۆدیوولانەی، کە بۆ قوتابی/خوێندکار لە کاتی تۆمارکردنی کۆرس ئاڵوگۆڕی پێدەکرێت.
10. دورخستنەوە لە مۆدیوول (Module Drop): ئاماژەیە بە دورخستنەوەی قوتابی/خوێندکار لە تاقیکردنەوەی کۆتایی مۆدیوولێک.
11. دووبارە وەرگرتنەوەی مۆدیوول (Module Retake): ئاماژەیە بەو مۆدیوولانەی، کە قوتابی/خوێندکار پێویستە دووبارەی بکاتەوە.
12. دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوە (Exam Retake): ئاماژەیە بە دووبارە ئەنجامدانی تاقیکردنەوەی هەر مۆدیوولێک.
13. مۆدیوولی پێشمەرج (Prerequisites): ئاماژەیە بە مۆدیوولە بەیەک بەستراوەکان لە پڕۆگرامی خوێندن.
14. پێداویستیەکانی مۆدیوول (Module Requirements): ئاماژەیە بەو پێداویستیانەی، کە قوتابی/خوێندکار پێویستە جێبەجێی بکات بۆ ڕێگەپێدانی بە بەشداربونی لە تاقیکردنەوەی کۆتایی ئەو مۆدیوولە.
15. کرێدیتی بەدەستهێنراو (Credits Earned): ئاماژە بە سەرجەم ئەو کرێدیتانە دەکات، کە لەلایەن قوتابی/خوێندکارەوە کۆکراونەتەوە.
16. لیژنەی تاقیکردنەوە (Examination Committee): ئاماژەیە بەو لیژنەیەی، کە لەلایەن فاکەڵتی/کۆلێژەوە دەستنیشانکراوە بۆ ڕاپەراندنی کارەکانی پەیوەست بە تاقیکردنەوەکان.
17. تاقیکردنەوەکانی کۆتایی (Final Examinations): ئاماژەیە بە و تاقیکردنەوەکانەی کە بۆ هەڵسەنگاندنی قوتابی/خوێندکار لە کۆتایی وەرز ئەنجامدەدرێن.
18. ماوەی بەردەوامبوونی ئاسایی (Regular Duration): ئاماژەیە بە ژمارەی ئەو وەرزانەی، کە لە ڕێبەری خوێندن دیاریکراون و پێویستە قوتابی/خوێندکار لە خوێندنەکەیدا تەواوی بکات.
19. وەرزی ئاسایی (Regular Semester): ئاماژەیە بە وەرزەکانی پایزە و بەهارە (بێجگە لە وەرزی هاوینە).
20. وەرزی سێ مانگ (Trimester): ئاماژەیە بەو وەرزەی کە ماوە کە ی داڕێژراوە بۆ 20 کرێدیت، واتا ساڵ بە سە ر سێ وە رزی سێ مانگە لە جیاتی وە رزە کانی پایزە و بە هارە دابە ش دە کرێت.
21. وەرزی هاوینە (Short Semester): ئاماژەیە بەو وەرزەی، کە لە پشوی هاوین بەڕێوە دەچێت.
22. کۆششی قوتابی/خوێندکار (Student Workload): ئاماژەیە بە سەرجەم کاتژمێرەکانی فێربوون، کە پەیوەستە بە چالاکییەکانی فێرکردن و فێربوون.
23. دورخستنەوە (Termination): ئاماژەیە بەو ڕێکارەی، کە بەرامبەر قوتابی/خوێندکارە دەگیرێتەبەر بە دورخستنەوەی لە پڕۆسەی خوێندن.

24. پڕۆگرام (Program): ئاماژەیە بە کۆمەڵێک پێکهاتەی خوێندن کە لەسەر بنەمای دەرئەنجامەکانی فێربوون دادەنرێن.

25. ڕێڕەوی فێربوون (Learning Pathway): ئاماژەیە بە ڕێڕەوی خوێندن، کە لەلایەن قوتابی/خوێندکار دادەڕێژرێت بۆ گەیشتن بە دەرئەنجامەکانی پڕۆسەی فێربوون.

بەشی دووەم
چوارچێوەی بڕوانامەکان بەپێی پێواژۆی بۆلۆنیا

مادەی دووەم : چوارچێوەی بنچینەیی پڕۆسەی خوێندنی باڵا لەسەر بنەمای پێواژۆی بۆلۆنیا (Higher Education Framework)

یەکەم : چوارچێوەی بنچینەیی بریتیە لە ئاستی بڕوانامەکانی خوێندنی باڵا لە زانکۆکانی هەرێمی کوردستانی عێراق ، کە لە سەر بنەمای (ECTS) کرێدیتە و تێییدا پێناسەی لێهاتوویی (Qualifications) لە ڕووی دەرەنجامەکانی فێربوونەوە (Learning Outcomes) دیاریدەکرێت. بە گشتی چوارچێوەی بنچینەیی خوێندنی باڵا لە زانکۆکانی هەرێمی کوردستان جگە لە زانکۆکانی پۆلیتە کنیک لە سە ر بنە مای چوارچێوەی گشتگیری خوێندنی باڵای ووڵاتانی ئە وروپی (Overarching Framework of Qualifications of the European Higher Education Area) دیاری دە کرێت بۆ هەر ئاستێکی خوێندن کە لە خشتەی (1) خراوە تە ڕوو، و بە م شیوە ی خوارە وە دە بێت:

أ. ئاستی کورت مەودا (Short Cycle):

بە شێوەیەکی ئاسایی خوێندنی دبلۆمی (Diploma Degree) 120 ECTS کرێدیتە. دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دبلۆمی لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

2. ئاستی یەکەم (First Cycle):

بە شێوەیەکی ئاسایی خوێندنی بەکالۆرێۆس (Bachelor's Degree) کە پێک دێت لە (240) یەکەی (ECTS) جگە لەو بەشانەی کە لەلایەن وەزارەتی خوێندنی باڵا دیاری دەکرێن و پێویستیان بە کرێدیتی زیاترە بۆ خوێندنی بەکالۆریۆس. دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی بەکالۆریۆس لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

5. ئاستی دووەم (Second Cycle):خوێندنی دبلۆمی باڵا (Higher Diploma Degree) بە شێوەیەکی ئاسایی پێک دێت لە (60) یەکەی (ECTS). دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دبلۆمی باڵا لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

د. **ئاستی دووەم (Second Cycle):**خوێندنی ماستەر (Master's Degree) بە شێوەیەکی ئاسایی پێک دێت لە (120) یەکەی (ECTS) . دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی ماستەر لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

26. ئاستی سێیەم (Third Cycle): خوێندنی دکتۆرا (Doctor of Philosophy Degree) هیچ مەودایەکی ECTS کرێدیتی بۆ دیاری نەکراوە. دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دکتۆرای لە بواری پسپۆرییەکەی پێی دەبەخشرێت.

خشتەی 1: چوارچێوەی بنچینەیی خوێندنی باڵا لە زانکۆکانی هەرێمی کوردستان جگە لە زانکۆکانی پۆلیتە کنیک

EQF Level	Cycle	HEQF- KRG	CREDIT
1	Pre-Higher Education		
2			
3			
4			
5	Short Cycle	Diploma Degree	120 ECTS
6	First Cycle	Bachelor's degree	240 ECTS
7	Second Cycle	Higher Diploma Degree	60 ECTS
		Master's Degree	120 ECTS
8	Third Cycle	Doctor of Philosophy Degree	Not Specified

دووەم : چوارچێوەی بنچینەیی خوێندنی باڵا لە زانکۆکانی پۆلیتە کنیکی هەرێمی کوردستان لە سە ر بنە مای چوارچێوەی (Technical Vocational Qualification Framework-Iraq) دیاری دە کرێت بۆ هەر ئاستێکی خوێندن کە لە خشتەی (2) خراوەتەروو، و بە م شیوە ی خوارە وە دە بێت:

ئاستی کورت مەودا (Short Cycle):

1. بە شێوەیەکی ئاسایی خوێندنی دبلۆم (Technical Diploma Degree) پێک دێت لە (60) یەکەی (ECTS). دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دبلۆم لە بواری پسپۆرییەکەی پێی دەبەخشرێت.
2. بە شێوەیەکی ئاسایی خوێندنی دبلۆمی تە کنیکی پێشکە وتوو (Technical Advanced Diploma)پێک دێت لە (120) یەکەی (ECTS). دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دبلۆمی تە کنیکی پێشکە وتوو لە بواری پسپۆرییەکەی پێی دەبەخشرێت.

5. ئاستی یەکەم (First Cycle):

بە شێوەیەکی ئاسایی خوێندنی بەکالۆرێۆسی تە کنیکی (Technical Bachelor's Degree) 240 ECTS کرێدیتە جگە لەو بەشانەی کە لەلایەن وەزارەتی خوێندنی باڵا

دیاری دەکرێن و پێویستیان بە کرێدیتی زیاترە بۆ خوێندنی بەکالۆریۆسی تە کنیکی. دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی بەکالۆریۆسی تە کنیکی لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

8. **ئاستی دووەم (Second Cycle):**خوێندنی دبلۆمی باڵای تە کنیکی (Technical High Diploma Degree)بە شێوەیەکی ئاسایی پێک دێت لە (60) یەکەی (ECTS). دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دبلۆمی باڵای تە کنیکی لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

26. **ئاستی دووەم (Second Cycle):**خوێندنی ماستەری تە کنیکی (Technical Master's Degree) بە شێوەیەکی ئاسایی پێک دێت لە (120) یەکەی (ECTS) . دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی ماستەری تە کنیکی لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

27. **ئاستی سێیەم (Third Cycle):** خوێندنی دکتۆرای تە کنیکی (Technical Doctorate Degree) هیچ مەودایەکی ECTS کریدیتی بۆ دیاری نەکراوە. دەرچوو لەم ئاستە بڕوانامەی دکتۆرای تە کنیکی لە بواری پسپۆڕییەکەی پێی دەبەخشرێت.

خشتەی 2: چوارچێوەی بنچینەیی خوێندنی باڵا لە زانکۆکانی پۆلیتە کنیکی هەرێمی کوردستان

TVQF-Iraq Level	Cycle	HEQF- KRG	CREDIT
1	Pre-Higher Education		
2			
3			
4			
5	Short Cycle	Technical Diploma Degree	60 ECTS
6	Short Cycle	Technical Advanced Diploma Degree	120 ECTS
7	First Cycle	Technical Bachelor's Degree	240 ECTS
8	Second Cycle	Technical Higher Diploma Degree	60 ECTS
9	Second Cycle	Technical Master's Degree	120 ECTS
10	Third Cycle	Technical Doctorate Degree	Not Specified

بەشی سێیەم
خوێندنی ئەکادیمی (Academic Study)

مادەی سێیەم : زانکۆ پەیڕەوی سیستەمی وەرز (سێمستەر) دەکات لە سەر بنەمای کرێدیت و خوێندنی هەر ساڵێکی ئەکادیمی زانکۆ دابەشدەبێت بە سەر دوو وەرزی ئاسایی، کە بریتین لە وەرزی پایزە (Fall Semester) و وەرزی بەهارە (Spring Semester). ماوەی هەر وەرزێک (20) هەفتە دە بێت بۆ ئەنجامدانی سەرجەم چالاکییەکانی خوێندن و تۆمار کردن و تاقیکرنە وە کان، بە مە رجێک ماوە ی خوێندن لە (14) هە فتە کە متر نە بێت.

مادەی چوارەم : دە کرێت خوێندنی هەر ساڵێکی ئەکادیمی زانکۆ دابەشبکرێت لە سەر سێ وەرزی سێ مانگە (Trimester). ماوەی هەر وەرزێک (13) هەفتە دە بێت بۆ ئەنجامدانی سەرجەم چالاکییەکانی خوێندن و تۆمار کردن و تاقیکرنە وە کان، بە مە رجێک ماوە ی خوێندن لە (10) هە فتە کە متر نە بێت.

مادەی پێنجەم : شانبەشانی دوو (2) وەرزە ئاساییەکە، دەکرێت زانکۆ وەرزێکی هاوینە (کورت) بەپێی پێویست بکاتە وە، کە لە ماوەی پشووی هاوین ئەنجامدەدرێت. زۆرترین ژمارەی کرێدیت کە دەکرێت لەلایەن قوتابی/خوێندکارەوە تۆماربکرێت لەو وەرزە بریتیە لە (12) کرێدیت.

مادەی پێنجەم: خوێندنی ئەکادیمی لە سەرەتای مانگی (9) دەستپێدەکات تا کۆتایی مانگی (6).
قوتابی/خوێندکار دە بێت پەیڕەوی ڕۆژمێری ئەکادیمی تایبە ت بە هەر وەرزێکی خوێندن بکات، کە لەلایەن ئەنجومەنی زانکۆ دادەنرێت و وە زارە تی خوێندنی باڵا پە سە ندی دە کات.

بەشی چوارەم
سیستمی کرێدت (Credit Syetem)

مادەی شەش: هەر وانەیەک کرێدیتی تایبەت بە خۆی هەیە، کە لەلایەن بەشەکانەوە دادەنرێت.
ئەژمارکردنی کرێدیت لەسەر بنچینەی چەند پێوەرێک دەبێت لە سە ر بنە مای پە یڕە وکردنی پێواژۆی بۆلۆنیا.

مادەی حەوت: کۆشش (Workload):
کۆشش (ئەرک) بریتییە لەو کاتەی، کە قوتابی/خوێندکار پێویستییەتی بۆ فێربوونی مۆدیوولێک و تەواوکردنی چالاکییەکانی ئەو مۆدیوولە. کۆشش (ئەرک) هەموو چالاکییەکانی ئامادەبوونی قوتابی/خوێندکار لە ناوە وە و دەرەوەی هۆڵەکانی خوێندن (خوێندنەوە، خۆئامادەکردن، نووسینی ڕاپۆرت، ئەرکی ماڵەوە، پرسیار، تاقیکردنەوە و پێشکەشکردنی سیمینار، ... هتد) دەگرێتەوە.

مادەی هەشت: (کریدت) یەکەی (ECTS)

کۆشش و ماندوبوونی قوتابی/خوێندکار پێوانە دەکرێت بە (ECTS) کرێدیت. لە زانکۆکانی هەرێمی کوردستان هەر یەک (ECTS) کرێدیت ئەژماردەکرێت بە 27 کاتژمێری فێربوون جگە لەو پڕۆگرامانەی کە بە شێوەی هاوبەش لە گەڵ زانکۆکانی دەرەوەی وڵات جێبەجێ دەکرێن.

مادەی نۆ : گواستنەوەی کرێدیت:

1. ئەو قوتابی/خوێندکارەی مۆدیوول وەردەگرێت لە پڕۆگرامی گواستراوە کە لە هەر زانکۆیەکی تر قبوڵدەکرێت، پێویستە داواکاری پێشکەش بە ئەنجوومەنی فاکەڵتی/کۆلێژ بکات بۆ گواستنەوەی کرێدیت.
2. زانکۆکان بەرپرسن لە دروستکردنی ڕێکەوتننامەی فێربوون (Learning Agreement) تایبەت بە گواستنەوەی کرێدیتی قوتابی/خوێندکار.
3. کرێدیتی گواستراوەی پەسەندکراو پێوانەدەکرێت بە پێی سیستەمی گۆڕینی نمرە (Grade Conversion System) بە بەراوردکردنی خشتەی دابەشکردنی نمرەی (Grade Distribution Table) هەر دوو زانکۆکە.

بەشی پێنجەم

پڕۆگرامی خوێندن (Academic Program)

مادەی دە : پڕۆگرامی خوێندنی ئاکادیمی هەموو ئەو مۆدیوولانە لە خۆدەگرێت، کە تایبەتن بە وەرزەکانی خوێندن و لەسەر بنەمای دەرئەنجامەکانی خوێندن (Learning Outcomes) بۆ هەر ئاستێکی (Cycle) پڕۆگرام دادەڕێژرێن. پەیڕەوی خوێندنی سەرجەم پڕۆگرامەکان لە دوو بەش پێک دێن:

1. مۆدیولە سەرەکییەکان (Core Modules)
2. مۆدیولە هەڵبژاردەکان (Elective Modules)

مادەی یازدە: پڕۆگرامە کانی خوێندنی لە لایەن بە شە کانەوە دادەڕێژرێن بە جۆرێک لە گەڵ توانای بەش و پێداویستی بازاری کار هاوتە ریب بن.

مادەی دوازدە : هەر بە شێک پێویستە کە تە لۆگی پڕۆگرامە کانی بە شێوە یەک ئامادە بکات کە بۆ هەموو مامۆستایان و قوتابیان/خوێندکاران بەردەست بێت.

مادەی سیازدە : وردەکاریی دابەشکردنی ژمارەی کرێدیتەکان بۆ هەر پێکهاتەیەکی پڕۆگرام لە لایەن بەشەوە دادەنرێت لە سەر بنەمای کاتژمێرەکانی کۆشش و ئەرکی قوتابی/خوێندکار (Student Workload).

بەشی شەشەم
تۆمارکردن بۆ پرۆگرامی خوێندن(Registration for a degree program)

مادەی چواردە: قوتابی/خوێندکاری نوێ پێویستە خۆی تۆماربکات بۆ پرۆگرامی ئەکادیمی پێشکەشکراو لەلایەن زانکۆ وە لە ماوەی دیاریکراودا.

مادەی پازدە: ئەو قوتابی/خوێندکارەی، بەبێ هەر هۆکارێکی ڕێگاپێدراو پابەند نە بێت بە کاتی خۆتۆمارکردن ، ڕێگە ی پێنادرێت دەست بە خوێندنی ئەو وەرزە بکات و دەتوانێت لە سەرەتای وەرزی داهاتوو خۆی تۆماربکات. ئەو وەرزانەی کە دەکەونە پێش تۆمارکردنی قوتابی/خوێندکار بۆ پڕۆگرام لەسەر میچ (سقف)ی خوێندنی قوتابی/خوێندکار ئەژمار دەکرێن.

مادەی شازدە : تۆمارکردن بۆ پرۆگرام لەلایەن تۆمارگەی زانکۆ یان فاکەڵتی/کۆلێژ بۆ قوتابی/خوێندکاری نوێ ئە نجام دە درێت.

بەشی حەوتەم
تۆمارکردن بۆ مۆدیوڵ (Registration for a Module)

مادەی حەڤدە: قوتابی/خوێندکار پێویستە خۆی تۆمار بکات بۆ مۆدیولە پێشکەشکراوەکان لە هەر وەرزێکی خوێندن.

مادەی هەژدە: تۆمارکردن بۆ مۆدیول پێویستە پێش دەستپێکردنی وەرزی خوێندن ئەنجامبدرێت.

مادەی نۆزدە: زۆرترین ژمارەی کرێدیت کە دەکرێت لەلایەن قوتابی/خوێندکارەوە تۆماربکرێت بۆ هەر وەرزێکی پایزە یان بە هارە بریتیە لە (30) کرێدیت. قوتابی/خوێندکار ڕێگە ی پێدە درێت لە هە ر وە رزێک (6) کرێدیت زیاتر تۆمار بکات دوای پە سە ندکردنی لەلایەن بە شی زانستی.

مادەی بیست: زۆرترین ژمارەی کرێدیت کە دەکرێت لەلایەن قوتابی/خوێندکارەوە تۆماربکرێت بۆ هەر وەرزێکی سێ مانگە (Trimester) بریتیە لە (20) کرێدیت. قوتابی/خوێندکار ڕێگە ی پێدە درێت لە هە ر وە رزێک (4) کرێدیت زیاتر تۆمار بکات دوای پە سە ندکردنی لەلایەن بەشی زانستی.

مادەی بیست و یەک: قوتابی/خوێندکار دە توانیت خۆی لە مۆدیولە بەیەک بەستراوەکان لە پڕۆگرامی خوێندن تۆمار بکات بە مەرجی ئە وە ی سەرجەم چالاکییەکانی تایبەت بە مۆدیوولی پێشمەرج (Prerequisites) لە وە رزە کانی پێشووتر تە واو کردبیت و تاقیکردنە وە ی کۆتایی تێیدا ئە نجام دابیت. (مە رج نییە لە تاقیکردنەوەی کۆتایی دە رچوو بیت)

مادەی بیست و دو : قوتابی/خوێندکار دەتوانێت لە ماوەیەکی دیاریکراو کە لەلایەن بەشەوە دادەنرێت ئاڵوگۆڕ یان پاشگەزبوونەوەی لە تۆمارکردنی مۆدیولەکان بکات.

مادەی بیست و سێ: قوتابی/خوێندکار پێویستە ئاڵوگۆڕ بەو مۆدیوولانە بکات کە لەلایەن بەشەوە بە هەر هۆکارێک لەدوای تۆمارکردن هەڵیەسێردراون.

مادەی بیست و چوار : ئەو قوتابی/خوێندکارەی، کە لە ماوەی دیاریکراودا مۆدیول تۆمارنە کات ، ئەوا ئەو وەرزە لەسەر میچ (سقف)ی خوێندنی قوتابی/خوێندکار ئەژمار دەکرێت.

مادەی بیست و پێنج: ئەو قوتابی/خوێندکارەی، کە لە چوار وە رز هیچ مۆدیول تۆمارنە کات سڕینەوەی ناو (تەرقین قید)ی بۆ ئەنجام دەدرێت و لە خوێندنی زانکۆ دوردەخرێتەوە(جگە لە حاڵە تەکانی دواخستنی فەرمی).

مادەی بیست و شەش : قوتابی/خوێندکار بەرپرسیارە لە هەر هەڵەیەك بکرێت لە کاتی تۆمارکردنی مۆدیوڵەکان.

مادەی بیست و حەوت: تێچوی پڕۆگرامی خوێندنی پارالێل:

1. دیاریکردنی بڕی تێچوی پڕۆگرامی خوێندن لە سەر بنەمای ژمارەی کرێدیتی پڕۆگرامی خوێندن دەبێت.
2. قوتابی/خوێندکار پێویستە لەسەری بڕی تێچوی ژمارەی کرێدیتی تۆمارکراو لە کاتی تۆمارکردنی مۆدیول لە هەر وەرزێك بدات.
3. قوتابی/خوێندکار بە هەر هۆکارێک بچێتە باری پارالێل هەمان حوکمەکانی (٢٠١)ی ئەم مادەیە دەیگرێتەوە
4. بڕی پارەی دیاریکراو بۆ هەر کرێدیتێك لەلایەن فاکەڵتی/کۆلێژ وەردەگیرێت بۆ قوتابی/خوێندکاری پارالێل.
5. ئەگەر قوتابی/خوێندکار ئاڵوگۆڕ یان پاشگەزبوونەوەی لە مۆدیوولی تۆمارکراو ئەنجام دا لە ماوەی ڕاستکردنەوەی تۆمارکردنی مۆدیول، ئەوا بڕی پارەی ئەو مۆدیولەی بۆ دەگەڕێنرێتەوە بەپێی ژمارەی کرێدیت.
6. ئەو قوتابی/خوێندکارەی پاشگەز دەبێتەوە لە دوای کاتی دیاریکراو لە هەر مۆدیولێک ئەوا بڕی پارەی ئەو مۆدیولەی بۆ ناگەڕێندرێتەوە.
7. قوتابی/خوێندکار لە کاتی گواستنە وە ی کرێدیت، تێچوی کرێدیتە کانی لە و زانکۆیە دە دات کە کرێدیتە کانی تێدا تۆمار دە کات.

بەشی هەشتەم

تۆمارکردن بۆ تاقیکردنەوەی کۆتایی (Registration for Final Exam)

مادەی بیست و هەشت: قوتابی/خوێندکار پێویستە خۆی تۆمار بکات بۆ بەشداریکردن لە تاقیکردنەوەکانی کۆتایی وەرز لە مۆدیوولە تۆمارکراوەکان.

مادەی بیست و نۆ :قوتابی/خوێندکار سەرپشکە بۆ خۆتۆمارکردن بۆ تاقیکردنەوەی کۆتایی ئەو مۆدیوولانەی کە لە وەرزەکانی پێشوتر لێیان دەرنەچووە.

مادەی سی: قوتابی/خوێندکار بەرپرسیارە لە هەر هەڵەیەك بکرێت لە کاتی تۆمارکردنی تاقیکردنەوەکانی کۆتایی وەرز.

مادەی سی ویەک: زانکۆکان سەرپشکن لە ئەنجامدانی و ڕێکخستنی پڕۆسەی تۆمارکردنی قوتابی/خوێندکار بۆ تاقیکردنەوەکانی کۆتایی وەرز.

بەشی نۆیەم
هەڵسەنگاندن (Assessment)

مادەی سی و دوو : بەشداریکردن (Attendance):

قوتابی/خوێندکار پێویستە بەشداری لە هەموو چالاکییەکانی شێوازی فێربوونی ڕاستەوخۆ (وانە، پراکتیکی، بواری کار و ... هتد.) بۆ هەر مۆدیوولێک بکات. قوتابی/خوێندکار بێبەش دەکرێت لە بەشداریکردنی لە تاقیکردنەوەی کۆتایی ئەو مۆدیوولانە ی کە ڕێژە ی ئامادە نە بوونی زیاتر بێت لە 10 % ی چالاکی فێربوونی ڕاستەوخۆ و ئەمەش وەک هەوڵ ئەژمار ناکرێت.

مادەی سی وسێ : هەڵسەنگاندن (Assessment):

1. هەڵسەنگاندنی مۆدیول لە سەر بنەمای ئە ژمارکردنی کۆششەکانی مۆدیول (Module Workload) و تاقیکردنەوەی کۆتایی و شێوازە جیاجیاکانی دیکەی هەڵسەنگاندن دەبێت لە ماوەی وەرزی خوێندندا ، بەو شێوەیەی کە لەلایەن فاکەڵتی / کۆلێژەوە دیاریکراوە.
2. هەڵسەنگاندن بۆ مەشق و ڕاهێنان و پرۆژەی کۆتایی ساڵ بەو شێوازە دەبێت کە لەلایەن فاکەڵتی/کۆلێژەوە دیاریدەکرێت.
3. نمرەی دەرچوون لە هەر مۆدیوولێک بریتیە لە 50 لە 100 بە و مەرجەی قوتابی/خوێندکار بەشداری لە تاقیکردنەوەی کۆتایی وەرز بکات بە هەموو بە شە کانی تیوری و پراکتیکیە وە.
4. قوتابی/خوێندکار ڕێگەپێدراوە بە ئەنجامدانەوەی تاقیکردنەوەی کۆتایی ئەو مۆدیولانەی کە تیایدا دەرنەچووە تا چوار (4) هەوڵ سە رە ڕای تاقیکردنە وە ی یە کە م (جگە لە پرۆژە ی کۆتایی و مەشق و ڕاهێنان) بە مەرجێک لە هەر ساڵێکی ئەکادیمی لە دوو هەوڵ زیاتر نەبێت.
5. قوتابی/خوێندکار لەدوای دەرنەچونی لە چوار (4) هەوڵ، ئەوا ئەو مۆدیولی خوێندنەی کە لێی دە رنە چووە بە شێوەی پارالێل دووبارە وە ردە گرێتە وە.

مادەی سی و چوار: تاقیکردنەوەکانی کۆتایی (Final Examinations):

1. مامۆستا مافی بەشداری پێنەکردنی کردنی قوتابی/خوێندکاری هەیە لە تاقیکردنەوەکانی کۆتایی وەرز لە ئەگەری تەواو نەکردنی سەرجەم چالاکییەکانی تایبەت بە مۆدیولەکە و ئەمەش وەک

هەوڵ ئەژمار ناکرێت و قوتابی/خوێندکار پێویستە دووبارە مۆدیوولەکە وەربگرێتەوە (Module Retake).

2. قوتابی/خوێندکار مافی هەیە گازاندەی پێشکە شی سەرۆکایەتی بەش بکات لە کاتی ڕێگە پێنەدانی بە بەشداریکردن لە تاقیکردنەوەکانی کۆتایی وەرز لە لایەن ماموستای مۆدیولەکە.
3. قوتابی/خوێندکار مافی کشانەوەی دەبێت لە تاقیکردنەوەی کۆتایی لە ماوەیەکی دیاریکراو کە بەش دیاری دەکات پێش دە ستپێکردنی تاقیکردنە وە ی کۆتایی و ئەمەش وەک هەوڵ ئەژمار ناکرێت.
4. لە کاتی کشانەوەی قوتابی/خوێندکار لە تاقیکردنەوەی کۆتایی وەرز ئەگەر سەرجەم چالاکییەکانی تایبەت بە مۆدیوولەکەی ئەنجام دابوو ئەوا پێویست بە دووبارە کردنەوەی مۆدیوول ناکات و تەنها بەشدار دەبێت لە تاقیکردنەوەی کۆتایی لە وەرزەکانی داهاتوو.
5. ئەو قوتابی/خوێندکارە ی لە کاتی تاقیکردنەوەکانی کۆتایی نەیتوانی بەشدار بێت بە هۆکاری کتوپڕ (لەدەرەوەی ئیرادەی خۆی)بەهۆکارێک کەلەدەرەوەی ئیرادەی خۆی بێت، ئەوا دوای وەرگرتنی مۆڵەتی فەرمی حوکمەکانی هەردو بڕگەی (٣ و ٤)ی ئەم مادەیە دەیگرێتەوە.
6. ماموستا لە ڕێگەی لیژنەی تاقیکردنەوەکانەوە بەرپرسە لە ئامادەکردن و ئەنجامدانی تاقیکردنەوەکانی کۆتایی وەرز.
7. لیژنەی تاقیکردنەوەکان بەرپرس دەبێت لە ڕاگەیاندنی ئەنجامی کۆتایی تاقیکردنەوەکانی وەرز.

مادەی سی و پێنج : گزی کردن لە تاقیکردنەوەکان:

1. ئە گە ر سە لمێندرا قوتابی/خوێندکار لە هەڵسەنگاندنی ناو وە رز (ڕۆژانە) یان کۆتایی وە رز گزی کرد، لە هە موو مۆدیوولە کانی تۆمار کراو لە و وە رزە بە کە وتو دادە نرێت.
2. قوتابی/ خوێندکار دەبێت ئەو مۆدیوولانە لە وە رزە کانی دواتر تۆمار بکات و وە ریانبگرێتە وە.
3. بۆ ئەو مۆدیولانەی کە قوتابی/خوێندکار لە وەرزەکانی پێشوودا بەشداری تێدا کردووە بەڵام لەو وەرزە خۆی تۆمارکردبو بۆ ئەنجامدانی تاقیکردنەوی کۆتایی، ئەوا لە حاڵەتی گزیدا ئەو مۆدیوڵانەش بە کەوتوو بۆی هەژمار دەکرێن و بەڵام لە وەرزەکانی دواتر قوتابی/خوێندکار تەنها هەولی تاقیکردنەوە دەدات بەبێ دووبارە کردنەوەی ئەو مۆدیوڵانە.
4. ئە گە ر قوتابی/خوێندکار بۆ جاری دووە م لە هەڵسەنگاندنەکانی ناو وەرز یان کۆتایی وەرز گزی بکات ئەوا قوتابی/خوێندکار سزینەوەی ناو (تەرقین قید) ی بۆ ئەنجام دەدرێت.

مادەی سی و شەش : گازندە لە ئەنجامی کۆتایی تاقیکردنەوەی وەرز:

1. قوتابی/خوێندکار مافی گرتنی گازندەی دەبێت لە ئەنجامی کۆتایی تاقیکردنەوەکانی وەرز بە پێی ماوەی دیاریکراو کە لە لایەن لیژنەی تاقیکردنەوەکانەوە دیاری دەکرێت.
2. ئەگەر قوتابی/خوێندکار ڕەزامەند نەبێت بە ئەنجامی تاقیکردنەوە، ئەوا دەتوانێت داواکاری پێشکەش بکات بۆ بینینی تێنوسی تاقیکردنەوەکەی بە پێی ئە و ماوەیە ی کە لیژنەی تاقیکردنەوەکان دیاری دە کات.
3. لە دوای کۆتاییهاتنی ماوەی دیاریکراو بۆ گازندە لە بڕگەکانی (١ و ٢) ی ئەم مادەیە قوتابی/خوێندکار مافی گازندەی نابێت.

4. پێدانی بڕی تێچووی پێداچوونەوەی تاقیکردنەوەی هەر مۆدیوولێك لە لایەن زانکۆکانەوە دیاری دەکرێت و دەکەوێتە ئەستۆی قوتابی/خوێندکار.

مادەی سی و حەوت: ڕێزبەندی قوتابی/خوێندکار لە پاش کۆتایهاتنی تاقیکردنەوکان لە سەر بنەمای تێکڕای نمرەی وەرزی دیاری دەکرێت بۆ ئەو قوتابی/خوێندکارانەی کە کرێدیتی تەواوی ئەو وەرزەیان وەرگرتووە.

مادەی سی و هەشت: قوتابی/خوێندکار لە بەشە زانستیە کانی زانکۆکان ڕێگەیان پێدەدرێت لە دوای تەواوکردنی ساڵی یەکەم بچنە بەشێکی پەیوەندیداری بەرزتر بەپێی ڕێنماییە کارپێکراوەکان، بەم مەرجانەی لای خوارەوە:

1. لە ساڵی یەکەمی خوێندن لە بەشەکەی خۆی بە لایەنی کەم 60 کرێدیتی وەرگرتبێت.
2. لە هەوڵی یەکەم دەرچووبێت.
3. لە ڕێزبەندی قوتابیان/ خوێندکاران یەکەم بێت.
4. تێکڕای نمرەکانی لە 80% کەمتر نەبێت.
5. یەکەم ساڵی خوێندنی بێت لە زانکۆ.

بەشی دەیەم
دڵنیایی جۆری (Quality Assurance)

مادەی سی و نۆ: وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی ڕێنمایی پێویست بۆ دڵنیایی جۆری بەپێی ستاندارد و ڕێنماییەکانی دڵنیایی جۆری ئەوروپی (ESG) دادەڕێژێت.

بەشی یازدەیەم
سیستمی نمرەدانان (Grading System)

مادەی چل: ئاستی (Level) قوتابی/خوێندکار لە مۆدیوولێکدا دیاری دەکرێت لەسەر بنمای نمرەی (Mark) بەدەستهاتوو لە مۆدیوولەکە. پەیوەندیی نێوان نمرە و ئاست لە خشتەی (3) خراوەتەڕوو.

خشتەی 3: پەیوەندیی نێوان نمرە و ئاست

Marks	Level	
90 - 100	Excellent	نایاب

زۆر باش	Very Good	80 - < 90
باش	Good	70 - < 80
ناوەند	Medium	60 - < 70
پەسەند	Pass	50 - < 60
کەوتوو	Fail	0 - < 50

مادەی چل و یەک: زانکۆکان دە توانن کار لە سە ر دانانی سیستەمێکی نمرەدانانی باوەڕپێکراوی گونجاو لە گە ڵ پێواژووی بۆلۆنیا بکە ن سە رە ڕای خاڵی ژمارە یە ک کە لە سە رە وە ئاماژە ی پێ کراوە.

بەشی دوانزەیەم
پێدانی بڕوانامە (Degree Award)

مادەی چل و دوو: قوتابی/خوێندکار تەنها لەکاتی بوونی ئەم مەرجانەدا پاڵێوراو دەبێت بۆ پێدانی بڕوانامە:

1. کۆکردنەوەی کرێدیتی پێویست بۆ ئاستی (Cycle)ی خوێندن.
2. لە هەموو مۆدیولە داواکراوەکان دەربچێت.
3. داوای پێشکەشکردبێت بۆ بڕوانامە و پەسەند کرابێت لەلایەن فاکەڵتی/کۆلێژەکەیەوە.
4. هەر مەرجێکی تر کە هەبێت لە یاسا و ڕێنماییەکارپێکراوەکان دیاریکرابێت.

مادەی چل و سێ: پێدانی بڕوانامەی دە ڕچوون لە کۆتایی هەموو وەرزێکی ئاسایی دەکرێت و پشتگیری دە ڕچوون لە کۆتایی هە ر وە رزێک دە درێتە قوتابی/خوێندکار.

مادەی چل و چوار: ڕێزبە ندی لە سە ر بنە مای تێکڕای نمرە ی قوتابی/خوێندکار دە بیت بۆ کۆی گشتی کرێدیتە کانی کە لە ماوە ی خوێندنی لە زانکۆ و هەریگرتووە و تێیدا دە ڕچووە و بە پێی ئە م هاوکێشە یە ی خوارە وە ڕێک دەخرێت:

بەشی سیانزەیەم
ماوەی خوێندن (Duration of Study)

مادەی چل و پێنج: ماوەی خوێندن بۆ پڕۆگرامەکانی هەر ئاستێک (Cycle) بریتیە لە یەک و نیو (1.5) بەقەد ماوەی ئاسایی خوێندنی پڕۆگرامەکە.

مادەی چل و شەش: ئەگەر قوتابی/خوێندکار میچی (سقف)ی خوێندنی لە ماوەی دیاریکراو بۆ هەر ئاستێک (Cycle) تێپەڕاند ئەوا دەتوانێت بەشێوەی پارالێل بەردەوامی بە خوێندنی بدات تا نیو (0.5) بە قەد ماوەی ئاسایی خوێندنی پڕۆگرامەکە.

مادەی چل و حەوت: قوتابی/خوێندکار مافی دواخستنی وەرزەی خوێندنی هەیە و ماوەی دواخستنی خوێندنە کەی بۆ پڕۆگرامەکانی ئاستی کورت مەودا (Short Cycle) و ئاستی یەکەم (First Cycle) بریتییە لە نیو (0.5) بەقەد ماوەی ئاسایی خوێندنی پڕۆگرامەکە.

مادەی چل و هەشت: دواخستنی خوێندن بۆ پڕۆگرامەکانی ئاستی کورت مەودا (Short Cycle) بۆ یەکەوەرز لە سەر میچی خوێندنی قوتابی/خوێندکار هەژمار ناکرێت.

مادەی چل و نۆ :دواخستنی خوێندن بۆ پڕۆگرامەکانی ئاستی یەکەم (First Cycle) بۆ دوو (2) وەرز لە سەر میچی خوێندنی قوتابی/خوێندکار هەژمار ناکرێت.

بەشی چواردەیەم

حوکمە گشتییەکان

مادەی پەنجا: هەریەک لەم پرسانەی خوارەوە بە ڕێنمایی تایبەت دەردەچن:

1. ڕێنماییە داراییەکانی تایبەت بە پێواژۆی بۆلۆنیا.
2. ڕێنمایی گواستنەوە و جوڵەی قوتابیان و خوێندکاران.
3. ڕێنمایی تاقیکردنەوەکان.
4. ڕێنمایی خوێندنی بەردەوام (Life Long Learning)
5. هەر بابەتێکی تر کە پێویست بە ڕێنمایی تایبەت بکات.

مادەی پەنجا و یەک: سەرجەم بەشەکانی ئەم ڕێبەرە (جگە لە بەشەکانی پێنجەم و دەیەم) بۆ خوێندنی بەرایی لەلایەن فەرمانگەی خوێندن و پلاندانان و بەدواداچوون جێبەجێ دەکرێن و بۆ خوێندنی باڵا (دبلۆمی باڵا، ماستەر، دکتۆرا) لەلایەن فەرمانگەی توێژینەوە و پەرەپێدان جێبەجێ دەکرێن.

مادەی پەنجا و دو: بەشەکانی (پێنجەم و دەیەم)ی ئەم ڕێنماییە لە خوێندنی بەرایی و خوێندنی باڵا لەلایەن دەزگای سەرپەرشتی و دڵنیایی جۆری جێبەجێ دەکرێن.

مادەی پەنجاوسێ: سەرجەم زانکۆ و دامودەزگاکانی خوێندنی باڵا لە هەردوو کەرتی گشتی و کە رتی تایبەت لە هەرێمی کوردستان-عێراق پابەند دەبن بە جێبەجێکردنی بڕگە و مادەکانی ئەم ڕێبەرە.

مادەی پەنجاوچوار: بۆ جێبەجێکردنی پێواژۆی بۆلۆنیا لە دوای گشتاندنی ئەم ڕێبەرە کار بە هیچ ڕێنمایی و بڕیار و گشتاندنێکی پێشوو ناکرێت.

مادەی پەنجاوپێنج: ئەم ڕێبەرە لەبەر ڕۆشنایی گفتوگۆکانی لێژنەی زانستی و گفتوگۆو ڕاسپاردەکانی یەکەمین کۆنفرانسی بۆلۆنیا پرۆسێس لە هەرێمی کوردستان داڕێژراوە بە سودوەرگرتن لە ناوەرۆکی ڕێبەری (ECTS)ی ساڵی (٢٠١٥).

مادەی پەنجاوشەش: زانکۆکانی کوردستان بۆ وردەکاری زیاتر دەتوانن سود لە ناوەرۆکی ڕێبەری (ECTS)ی ساڵی (٢٠١٥) وەربگرن.

(ئەم ڕێکارە لە ساڵی خوێندنی (٢٠٢٣-٢٠٢٢) لەدوای گشتاندنی لەلایەن وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی دەچێتە بواری جێبەجێکردنەوە).

لیژنەی زانستی کۆنفرانسی بۆلۆنیا پڕۆسێس

د. نەژاد ئەحمەد حسێن زانکۆی سەلاحەدین	د. ڕێژین هارون زانکۆی سلێمانی	د. لقمان هادی حسن زانکۆی دهۆک
د. بۆتان مجید احمد زانکۆی پۆلیتەکنیکی هەولێر	د. یاسین طه مصطفی زانکۆی زاخۆ	د. شاخەوان حارس وادی زانکۆی چەرموو

د. کارمەند عباللّە حمد
زانکۆی سۆران

د. کاروان علی قادر
زانکۆی پۆلیتەکنیکی سلێمانی

د. جمال علی عمر
زانکۆی ڕاپەڕین

د. مەسعود عبدالکریم عبدالرحمن
زانکۆی پۆلیتەکنیکی دهۆک

د. بنار جودت احمد
زانکۆی کۆیە

د. دانا عبدالله طاهر
زانکۆی هەڵەبجە

د. نزار پۆلس حنا
زانکۆی هەولێری پزیشکی

د. ئەسعەد محمد محمود
زانکۆی گەرمیان